

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Kulturní diplomacie anglosaských zemí

Lenka Malinová

Plzeň 2024

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce

Kulturní diplomacie anglosaských zemí

Lenka Malinová

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákavský, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2024

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny náležitě uvedla v seznamu zdrojů a literatury.

Plzeň, duben 2024

.....

Ráda bych touto cestou upřímně poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Jiřímu Zákrauskému, Ph.D. za cenné rady, věnovaný čas, odborné vedení a vstřícný přístup, které mi byly velkou oporou při psaní práce.

Obsah

Úvod	6
1 Kulturní diplomacie	8
1.1 Oblast kulturní diplomacie	8
1.2 Složky kulturní diplomacie	9
1.3 Nástroje kulturní diplomacie	10
1.4 Zahraniční kulturně-politické aktivity	13
1.5 Nation branding	14
2 Vývoj kulturní diplomacie Kanady a Austrálie	14
2.1 Kulturní diplomacie Kanady do konce 19. století	14
2.2 Kulturní diplomacie Kanady ve 20. století	16
2.3 Kulturní diplomacie Kanady od začátku 21. století	17
2.4 Kulturní diplomacie Austrálie od poloviny 20. století	19
2.5 Kulturní diplomacie Austrálie od počátku 21. století	21
3 Nástroje kulturní diplomacie	23
3.1 Orgány, instituce a agentury – Kanada	23
3.2 Orgány, instituce a agentury – Austrálie	25
3.3 Nástroje kanadské kulturní diplomacie	26
3.4 Nástroje australské kulturní diplomacie	31
Závěr	36
Seznam pramenů a literatury:	40
Resumé	48
Seznam použitých příloh	49

Úvod

Kulturní diplomacie jednotlivých států znázorňuje složku diplomatických styků, která je pravděpodobně nejvíce ve spojení se společností. V mnohých případech je proto dávána do souvislosti s veřejnou diplomacií, jež je té kulturní nadřazená. Nástroje, jakožto součást kulturní diplomacie, dané zemi napomáhají dostávat se do povědomí občanů jiného státu. Jde tedy o složku měkké moci, která dané zemi napomáhá plnit si své cíle v zahraničních oblastech. V praxi bychom za nástroje kulturní diplomacie mohli označit například výstavy zahraničních umělců, studentské či akademické výměny nebo zahraniční vysílání.

Jinak tomu není ani v případě Kanady a Austrálie, kterými se budu v mé práci zabývat. V průběhu let docházelo k velkým změnám ve vývoji kulturní diplomacie této dvojice států, a to zejména v důsledku zásahů ze strany vládních institucí, které mnohdy nebyly schopny poskytovat dostatečné finanční prostředky na kulturně-diplomatické aktivity. Tyto aspekty měly vliv i na regionální zaměření jednotlivých států či na tvorbu samotných programů a projektů.

Velkou pozornost je nutné věnovat samotným institucím a nástrojům, které Kanada a Austrálie využívají k tomu, aby se dostaly do povědomí ostatních zemí, respektive do povědomí zahraniční veřejnosti. Existuje celá řada nástrojů a nelze říct, který z nich má na úspěšnosti kulturní diplomacie největší podíl. V rámci institucí velkou roli zastávají vlády jednotlivých států a zejména pak ministerstva zahraničí, od kterých jsou nadále odvozeny další orgány. Tyto instituce a orgány poté využívají nástroje, jako jsou zahraniční výstavy, výměny umělců, studentské či akademické výměny a v případě Kanady také správu kulturních center v zahraničí.

Cílem práce bude zmapovat kulturní diplomacii Kanady a Austrálie s důrazem na instituce spojené s kulturní diplomacií, využívané nástroje kulturní diplomacie a regiony, na které se zkoumané země soustředí. V závislosti na cíli práce jsou stanovené dvě výzkumné otázky. První otázkou je, jaké jsou hlavní rozdíly mezi

institucemi Kanady a Austrálie, které kulturní diplomacii budují, a mezi nástroji, jež jsou danými institucemi využívány. Druhou otázkou, kterou budu zodpovídat je, na jaké regiony se Kanada a Austrálie v rámci svých kulturně-diplomatických aktivit zaměřují.

Práce bude rozdělena do tří kapitol. V první kapitole bude kladen důraz obecně na kulturní diplomacii. Bude zde vysvětleno, co vše do ní spadá a čím se kulturní diplomacie zabývá. Zaměřena bude také na popis využívaných nástrojů. Kulturní diplomacie je součástí mnoha diplomatických aktivit, které jsou úzce spojeny s veřejností. Zároveň hraje důležitou roli v mezinárodních vztazích, kde jednotlivým státům umožňuje kontakt s ostatními státy, ale také propojení mezi jednotlivými kulturami. I tím se v první kapitole budu zabývat.

V následující kapitole se budu věnovat vývoji kulturní diplomacie Kanady a Austrálie. Výzkumné období bude pro každý stát stanovené jinak z důvodu odlišného počátku vytváření kulturně-diplomatických aktivit. V případě Kanady, která s budováním kulturní diplomacie začala dříve, bude výzkumné období stanoveno na počátek 19. století. U Austrálie začnu její vývoj zkoumat od počátku 20. století. Tato historická kapitola bude zaměřena na vývoj institucí, orgánů, nástrojů a programů jednotlivých států.

Pro větší porozumění kulturní diplomacii Kanady a Austrálie bude dále důležité si vysvětlit, jaké instituce a nástroje která země využívá. Poslední kapitola tedy bude věnována rozboru nejpoužívanějších nástrojů a institucí kulturní diplomacie Kanady a Austrálie. Struktura popisovaných nástrojů bude odpovídat struktuře nástrojů, na které se budu zaměřovat v první kapitole. Pro lepší porozumění rozdílům, které budu reflektovat v závěru mé práce, ponechám popis kanadských i australských nástrojů ve stejné struktuře podkapitol.

Bakalářská práce bude koncipována jako případová studie s prvky komparace, prostřednictvím které zodpovím výzkumné otázky. Zdroje využití v mé práci se skládají především z anglické i české odborné monografie, kolektivních sborníků a odborných článků. V první kapitole se z velké části odkazují na dílo Kulturní

diplomacie: francouzská zkušenost od Elišky Tomalové. Pro některá konkrétní data a doplňující informace, zejména vyobrazení nástrojů kulturní diplomacie, využijí internetové zdroje. Především se jedná o oficiální stránky kanadské a australské vlády a jejich odvozených ministerstev.

1 Kulturní diplomacie

1.1 Oblast kulturní diplomacie

Kulturní diplomacie, jako součást veřejné diplomacie, představuje důležitou složku zahraniční politiky. Kulturní vztahy by se v praxi daly označit za sdílení hodnot daného státu se zahraniční veřejností. Mezi těmito dvěma složkami dochází k předávání informací, umělecké činnosti, ideologií nebo tradic, prostřednictvím kterých se daný stát a jeho kultura dostává do povědomí občanů. Kulturní diplomacie se stává čím dál více důležitou v oblasti mezinárodních vztahů. Jednotlivé státy si pomocí svých specifických nástrojů vytváří svou vlastní značku v mezinárodním prostředí a v rámci kultury dochází k budování atraktivní národní identity (Tomalová 2008: 9–10).

Mezi aktéry, kteří se podílejí na tvorbě kulturních aktivit se řadí jak vládní agentury a profesionální diplomaté, tak i nevládní a neziskové organizace. Samotný termín kulturní diplomacie poprvé použil ve 30. letech 20. století americký badatel Frederick Charles Barghoorn, který kulturní diplomacii definuje jako „manipulaci s kulturními materiály a personálem pro účely propagandy“ (Gumenyuk 2021: 1550). Později se kulturní diplomacií začala zabývat organizace UNESCO, která ji od té doby považuje za důležitý nástroj zahraniční politiky každého státu (Gumenyuk 2021: 1550).

Oblast kultury je velmi široká, proto je nutné specifikovat ty části, kterými se kulturní diplomacie zabývá. Lze ji rozdělit na vysokou kulturu, do níž spadá literatura nebo umění. Tato část oslovuje zejména elitní skupiny ve společnosti. Druhá část pak zahrnuje kulturu populární, která se zaměřuje především na

masovou kulturu (Gumenyuk 2021: 1551). V rámci tohoto rozdělení lze specifikovat i dimenze veřejné diplomacie, jejíž nedílnou součástí jsou kulturní vztahy. Joseph S. Nye (2008) ve svém článku *Public Diplomacy and Soft Power* zmiňuje tři typy těchto dimenzí. Za první a pravděpodobně nejdůležitější považuje každodenní komunikaci se zahraniční veřejností. Strategická komunikace jako dimenze druhá zahrnuje mimo jiné plány na různé specifické akce pořádané daným státem. Třetí částí, ve které již můžeme pozorovat větší spojitost s kulturní oblastí, je dlouhodobé udržení vztahů se zahraniční veřejností prostřednictvím stipendií, studijních výměn, mezikulturních školení či zahraničních seminářů.

1.2 Složky kulturní diplomacie

Pokud však budeme hovořit čistě o kulturní diplomacii, je nutné si vymezit a definovat její jednotlivé složky. Jelikož se v mé práci budu věnovat především Kanadě a Austrálii, budu zde o kulturní diplomacii psát jako o součásti veřejné diplomacie. V těchto zemích je často využíván i pojem zahraniční kulturní politika, která svou činnost vykonává ve dvou rovinách. První rovinou je samotná kulturní diplomacie. Jejím cílem je spojení se zahraniční veřejností a představení kultury prostřednictvím nejrůznějších výstav, koncertů, výměn umělců či vědců, studijních výměn, publikací knih a článků nebo televizního a rozhlasového vysílání. Kulturní diplomacie tedy pracuje čistě se zahraniční společností a prostřednictvím svých nástrojů se zaměřuje na ovlivnění veřejného mínění. Cíl, kterého chce kulturní diplomacie v ideálním případě dosáhnout, je vytvoření vzájemné důvěry a prostoru pro budování vztahů v rámci ekonomické či politické oblasti (Tomalová 2008: 11).

Ve druhé rovině se posléze zahraniční kulturní politika věnuje tradiční diplomacii, do které spadají bilaterální a multilaterální dohody v rámci kultury. Za tyto dohody lze považovat například mezistátní dohody o kulturní spolupráci či mezinárodní dohody o liberalizaci obchodu a služeb. V této rovině se státy již nezaměřují na veřejnost jako na cílovou skupinu, ale uzavírají tyto dohody

prostřednictvím diplomatů anebo v rámci mezinárodních či mezistátních organizací (Tomalová 2008: 11–12).

1.3 Nástroje kulturní diplomacie

K tomu, aby se státy pozitivně dostaly do povědomí zahraniční veřejnosti je využívána řada nástrojů. Mnoho států tak kulturní diplomacii vnímá jako příležitost vytvořit si významnou roli v mezinárodním prostředí, a proto jsou nástroje kulturní diplomacie brány jako součást diplomatické praxe jednotlivých států. Odlišnost těchto nástrojů je odvozena od mnoha faktorů, mezi které patří například ekonomická či politická situace v daném státě. Ve většině případů je však uvnitř států zřízen subjekt, který využívání nástrojů koordinuje. Za takový subjekt lze považovat například kulturní centrum, které se nachází zejména v ekonomicky rozvinutějších státech. Pokud státy kulturním centrem nedisponují, veškeré záležitosti spojené s řízením a financováním kultury daného státu přebírají zastupitelské úřady (Tomalová 2008: 25). Zahraniční mediální a informační sektor, který je také součástí kulturní diplomacie, má v mnoha případech na starost ministerstvo zahraničních věcí. Některá témata, která jsou spojená především s vědou a vzděláváním, řeší v rámci zahraničních misí různí specialisté (Rana 2002: 97).

Samotných nástrojů, které státy v rámci kulturní diplomacie využívají, existuje celá řada. Jako první stojí za zmínku divadelní a výtvarné umění a s ním spojené výměny významných umělců, zahraniční výstavy, návštěvy důležitých akademiků či ostatních odborníků. Tyto výměny jsou jen málokdy financovány samotným státem. K jejich uskutečnění je potřeba fungování oficiálních programů, pod které kulturní výměny spadají (Rana 2002: 98–99). Některé státy však mají pro tuto oblast vytvořené specializované organizace, které se kulturními výměnami zabývají a pracují na přijímání umělců ze zahraničí. Mezi tyto organizace lze zařadit například Visiting Arts ve Velké Británii či CulturesFrance ve Francii (Tomalová 2008: 26).

Kulturní centra, která jsou považována za významný nástroj kulturní diplomacie, se svou činností podílí na tvorbě kulturních a společenských aktivit. Věnují se výuce jazyka daného státu v zahraničí, jsou součástí nejrůznějších mezinárodních projektů a často jsou využívány a vnímány jako platforma pro rozvoj mezinárodních kulturních aktivit či tvorbu pozitivní prezentace daného státu (Czech centres nedatováno).

Za další oblast působení kulturní diplomacie lze považovat budování školských institucí daného státu v zahraničí. Zřizování škol a jejich následný provoz je však finančně poměrně náročný, jelikož příspěvek ze státního rozpočtu tvoří jen malou část financí, které jsou na tento proces potřeba. Z tohoto důvodu se budováním škol v zahraničí zabývají především ekonomicky vyspělejší země (Tomalová 2008: 26). V rámci Evropy se k těmto zemím řadí Německo, které např. v Praze provozuje svou zahraniční školu Deutsche Schule Prag (Deutsche Schule Prag nedatováno), či Francie, která si zde vybudovala Lycee Francais de Prague (Lycee Francais de Prague nedatováno). Budování a spravování těchto škol může však do budoucna být i ekonomicky přínosné. U studentů, kteří na těchto školách působí, se předpokládá následné studium na vysokých školách v zemi, která školské zařízení spravuje. Tento proces by tedy mohl vést k potenciální ekonomické prosperitě a k přelévání mozků (Tomalová 2008: 26).

Kromě budování školských institucí v zahraničí dochází v rámci kulturní diplomacie i k akademickým výměnám. Daný stát spolufinancuje krátkodobé a dlouhodobé pobyty svých studentů, kteří se rozhodli studovat v zahraničí. Podpora je studentům věnována i v opačném případě, tedy těm, kteří do dané země přijeli studovat ze zahraničí. Země, které mají rozsáhlou akademickou infrastrukturu těmto aktivitám věnují velkou pozornost. Důležité jsou pro ně jak z hlediska budování mezilidských kontaktů, tak i při budování pozitivních vztahů se zahraniční veřejností. Pro danou zemi je poté mnohem snazší navázat obchodní spolupráci se státy, ze kterých studenti pocházejí. V přijímací zemi mají zahraniční studenty na starosti ambasády, které se starají o to, aby jejich pobyt proběhl bez jakýchkoliv komplikací (Rana 2008: 104–105).

Akademické výměny jsou financovány zejména prostřednictvím různých mezinárodních programů. V rámci Evropské unie například již po mnoho let funguje program Erasmus+, který je sponzorován členskými státy EU. Největšími investory jsou v tomto případě nejbohatší evropské státy jako je Francie či Německo (Tomalová 2008: 27). Existují však i studijní programy, které se zabývají přijímáním zahraničních studentů (do své země). Všechny tyto programy jsou považovány za skvělou příležitost pro ekonomický růst daného státu. U studentů, kteří podstoupí studijní výměnu, se předpokládá, že po nabytí dostatečných vědomostí budou pro stát přínosem.

Další skupinou nástrojů kulturní diplomacie je zahraniční vysílání. Speciální postavení v rámci vytváření kulturní diplomacie mají novináři a reportéři, kteří o událostech informují přímo ze zahraničí, kam osobně cestují (Rana 2002: 104–105). K těmto aktivitám patří také podpora vývozu kinematografických děl či uvádění zahraničních filmů do kin a televizního vysílání. S tím jsou spojena i divadelní představení podle zahraničních předloh či vysílání přímého přenosu zahraničních oper, muzikálů či baletů na televizních obrazovkách a v kinech (Gumenyuk 2021: 1551). K tomu všemu bychom mohli zařadit také zahraniční rádiové vysílání, přičemž k jedné z největších rádiových stanic, které jsou rozšířené po celém světě, patří BBC World Service nebo France 24. Z důvodu velkých finančních nákladů se touto částí kulturní diplomacie zabývají jak státní, tak soukromé subjekty. I přes to, že je zahraniční rozhlasové vysílání finančně náročné, státy mezi sebou bojují o vliv v mediální oblasti. Dokonce i menší, ekonomicky méně vyspělé státy se o přízeň zahraniční veřejnosti prostřednictvím médií uchází, většinou však jen prostřednictvím malých rozhlasových médií (Tomalová 2008: 26).

Poslední nástroj, který v mé práci zmíním, je podpora překladu literárních děl. Ten spočívá v překladu knih, článků či jiných děl od autora z určitého státu do jazyka státu druhého, ve kterém je poté dílo uváděno mezi širokou veřejností. Tento nástroj má za cíl přiblížení kultury daného státu čtenářům, kteří mají zájem o díla zahraničních autorů. Jedná se o jeden z těch typů nástrojů, u kterých veřejnost ve

většině případů nepředpokládá zahraničně-politické motivy. Pro stát, který usiluje o zlepšení kulturního povědomí v zahraničí, je tedy velmi snadné, aby veřejnost tuto formu kulturní diplomacie přijala a dále šířila mezi ostatní obyvatele (Tomalová 2008: 27). V rámci Evropské unie je překladatelské odvětví velmi bohaté a rozmanité. Jediným problémem však je to, že ve většině případů dochází k překladu jen těch knih, které byly v originále napsané v angličtině. Knihy či články v jiných jazycích tak nemají velký prostor pro to, aby se dostaly mezi větší množství čtenářů. Z toho tedy vyplývá, že pro státy, které své knihy vydávají v anglickém jazyce, je tento nástroj mnohem významnější a výnosnější, než pro jiné (European Council nedatováno).

1.4 Zahraniční kulturně-politické aktivity

V rámci kulturní diplomacie existuje kromě těch hlavních nástrojů, které jsem zmínila výše, mnoho dalších aktivit, které zvyšují povědomí o jednotlivých státech. Jednou z nich je rozvoj ekonomických vazeb a vědeckotechnické spolupráce. Právě tuto aktivitu Joseph Nye (2008: 94–95) definuje jako složku měkké síly. Ekonomika jako taková s kulturní diplomacií přímo nesouvisí, avšak některé aktivity, které se v rámci ní uskutečňují, jsou s kulturou spojené (Gumenyuk 2021: 1552). Mezinárodní výstava EXPO by se za jednu takovou aktivitu dala považovat. EXPO je mezinárodně registrovaná výstava, při které dochází k setkání velkého počtu států. V rámci této výstavy je využíváno velkého množství aktivit, při kterých se návštěvníci seznamují s kulturou, vědou či technologiemi jednotlivých států. Důraz je kladen i na ekonomický a sociální pokrok. Každá země má také možnost postavení svého vlastního pavilonu, jež ji reprezentuje po celou dobu výstavy. V roce 1851 se v Londýně konala historicky první světová výstava. Tato událost se stala natolik populární, že se v dalších letech uskutečňovala znovu. Proto byl v roce 1928 založen útvar s názvem Bureau International des Expositions, aby reguloval pořádání výstav a dohlížel na jejich

podobu. V současné době nemá EXPO mezi ostatními mezinárodními akcemi téměř žádnou konkurenci (Bureau International des Expositions nedatováno a).

1.5 Nation branding

Koncept nation branding lze chápat jako speciální oblast budování si národní značky. V této oblasti se daná země strategicky reprezentuje skrze prosazování svých ekonomických, společenských či politických zájmů na domácí, ale především i na zahraniční půdě. I přes to, že se nation branding týká zejména využívání technik marketingové komunikace, s veřejnou diplomacií a poté i s její kulturní částí má mnoho společného (Szondi 2008: 5).

Nation branding pomáhá dané zemi přinést mezinárodní povědomí o její kultuře a snadnější navázání kontaktu se zahraniční veřejností. Fakt, že si je daná země schopna tvořit svoji pozitivní značku, zvyšuje pravděpodobnost, že do ní zahraniční společnosti budou investovat svojí návštěvou (Clarke-Sainté nedatováno).

2 Vývoj kulturní diplomacie Kanady a Austrálie

2.1 Kulturní diplomacie Kanady do konce 19. století

Kulturní diplomacie každé země se vyvíjí po mnoho let. V jejich průběhu dochází k obměňování využívaných nástrojů, strategií a také k událostem, které ovlivňují chování a zahraniční politiku jednotlivých států. Takový vývoj proběhl i v případě Kanady. Až do 90. let 20. století byla kultura považována pouze za pomocný nástroj posilování kulturního vlivu země, při kterém docházelo k podpoře financování výměn umělců, či studia jazyka na zahraničních univerzitách. V té době každý stát, tedy i Kanada, mohl využívat Organizaci OSN pro vzdělání, vědu a kulturu k prosazování svých hodnot a příspěvků ke kulturnímu dědictví lidstva (Bélanger 1999: 677). Kanadská kulturní diplomacie se historicky téměř vždy

zaměřovala na otázky identity. Vzhledem ke geografické blízkosti Spojených států amerických si tímto způsobem Kanada chtěla chránit svou národní identitu a kulturu před americkým kulturním vlivem. Důležitou roli v této kulturní identitě hrála a stále hraje i provincie Québec, ve které dlouhodobě panují silné separatistické tendence. Québec jako frankofonní část Kanady se od zbylých částí v mnoha ohledech liší. Jedním z nich je právě kultura, jazyk a již zmíněná identita (Beauregard, Paquette 2022: 13).

Vliv na dnešní podobu kanadské kulturní diplomacie mají především politické a sociální změny, ke kterým v průběhu staletí docházelo. Od 16. století byla na kanadském území přítomna Francie. V této době se kultura spojovala s řeholními řády a divadelními hrami, které se odehrávaly zejména v náboženském stylu. Od Utrechtského míru v 18. století, kdy byly francouzské kolonie v Severní Americe předány Británii, se začaly formovat značné rozdíly mezi anglofonním a frankofonním obyvatelstvem Kanady. To bylo dáno zejména britským odporem vůči Francii a vyháněním francouzského obyvatelstva. (Dholandas, Paquette 2022: 5–6).

Na počátku 19. století začala Horní i Dolní Kanada vytvářet nové přístupy k veřejné kultuře, dědictví a umění. Toto období by se tedy dalo označit za počátek rozšiřování kulturní diplomacie, která se nadále rozvíjela a ovlivňovala další oblasti kanadské politiky. Prvním důležitým bodem byl vznik muzeí, která měla nejprve pouze zábavní účel. Později se však stala klíčovými ve vytváření politických ideálů. Období bylo také specifické v rozvíjení kulturního a intelektuálního života. V roce 1824 byla vytvořena společnost s názvem Literary and Historical Society of Quebec, která měla za úkol rozšířit povědomí o kanadské kultuře. Po vzniku Sjedené kanadské provincie v roce 1840 a nadále po vytvoření federálního dominia Kanada v roce 1867 byly pro kulturní diplomacii klíčové kulturní instituce, jež se začaly ve velké míře rozvíjet. Zejména muzea a galerie byly později v 19. století vnímány jako důležité nástroje veřejného vzdělávání a budování jednotného národa. Ve 20. století se poté důležitým tématem stalo rozhlasové vysílání. To bylo institucí s názvem The Royal

Commission on Radio Broadcasting vnímáno jako nástroj pro vytváření identity a občanství. V návaznosti na to vznikla v roce 1932 veřejnoprávní vysílací společnost a o sedm let později došlo k založení National Film Board, která měla podporovat a rozvíjet filmový průmysl (Dholandas, Paquette 2022: 8–11).

2.2 Kulturní diplomacie Kanady ve 20. století

Kanadská kulturní diplomacie měla tedy v budování kanadské image silné základy. Na konci 20. století byly tyto základy upevněny uznáním veřejné diplomacie jako třetího pilíře kanadské zahraniční politiky, který měl být rovný pilíři hospodářského růstu a mezinárodního míru a bezpečnosti (Potter 2002: 45). V této době se také provincie Quebec snažila o nezávislost a kanadská vláda se tímto krokem snažila o prezentování Kanady v zahraničí jako jednotného kulturního celku (Fírtová-Polachová, 2014-2015: 87). Kvůli snižování federálního deficitu však byla kanadská vláda brzy donucena ke škrtání rozpočtu. Nad budováním programů veřejné diplomacie a s tím spojenými kulturními programy se tedy objevil velký otazník (Potter 2002: 51). I přes tuto skutečnost se Ministerstvu zahraničních věcí a mezinárodního obchodu – DFAIT (dnes funguje pod názvem Global Affairs) podařilo zrekonstruovat Kanadské kulturní centrum v Paříži a Kanadský dům v Londýně (Potter 2002: 51).

Pro toto období bylo také velice důležité vládní financování programů na podporu mladých umělců, kteří měli vystupovat v zahraničí či na podporu návštěv filmových a knižních distributorů a agentů v Kanadě. Finance, jež byly vládou poskytovány, měly směřovat na specifické aktivity k posílení zahraničně politických cílů. Dalším směrem, ke kterému se v rámci kulturní diplomacie v 90. letech kanadská vláda uchýlila, byla podpora studijních výměnných pobytů. Jejich stipendia pokrýval především Commonwealth Program a program Canada Awards. Finanční podporu měli nejen studenti, ale i učitelé, zabývající se výukou v zahraničí. V roce 1999 vyučovalo ve více než 30 zemích přibližně 7 000 Kanadčanů. Záslouhou vysoce kvalitního kanadského vzdělávání se tak výměna

studentů a učitelů stala nejen nástrojem nation branding, ale také důležitou součástí obchodního sektoru (Potter 2002: 52–53).

Důležitou událostí 20. století v rámci kulturní diplomacie byla světová výstava EXPO, která se konala v Montréalu od dubna do října roku 1967. Téma výstavy neslo název Man and His World a bylo inspirováno knihou od Antoina de Saint-Exupéryho *Wind, Sand and Stars*. Měl zde být prezentován nejen vědecký a průmyslový pokrok, ale také společenská odpovědnost člověka a důraz na přírodu (Bureau International des Expositions nedatováno b). Kvalitní program a návštěvnost, která dosáhla 53 milionů lidí, zajistily této výstavě velkou úspěšnost a z hlediska počtu návštěvníků se dokonce stala druhou největší světovou výstavou tehdejší doby (Anderson-Gosselin 2008: 3).

2.3 Kulturní diplomacie Kanady od začátku 21. století

Na začátku 21. století získalo DFAIT (Department of Foreign Affairs, Trade and Development) více finančních prostředků a kulturní diplomacie se tak mohla začít rozvíjet ve velkém. V roce 2001 byl vytvořen investiční program s názvem *Tomorrow Starts Today*, který znamenal největší nárůst financování kanadského kulturního a uměleckého průmyslu za posledních čtyřicet let. V té samé době byl ministerstvem s názvem *Canadian Heritage* také založen program *Trade Routes*, jehož úkolem bylo rozšiřování mezinárodních trhů pro kanadský kulturní sektor. Program poskytoval finanční příspěvky uměleckým organizacím, které poté získaly možnost vycestovat na zahraniční veletrhy a účastnit se zahraničních obchodních misí. Nejvíce uměleckých aktivit bylo financováno v zemích G8, tedy především ve Francii, Německu, Velké Británii a USA, které obsazovaly přední pozice (Fiřtová-Polachová 2014-2015: 88–89).

Kulturní diplomacie a její programy však nezůstaly úspěšné moc dlouho a po nástupu konzervativní vlády Stephena Harpera v roce 2006 opět došlo k výraznému omezení financování. Došlo ke zrušení programu *Trade Routes* a

programu Arts Promotion Program, který existoval od roku 1974 a tvořil důležitou součást podpory jednotlivých umělců a kulturních společností, které vystupovaly v zahraničí. Jeho zrušení způsobilo úbytek kulturní diplomacie ve struktuře DFAIT. Zahraničním ambasádám již nebyly přiřazovány finance a veškeré kulturní akce musely být financovány pouze z Fondu veřejné iniciativy (PIF). Vláda navíc přenesla veškerou svoji odpovědnost za vysílání kanadské kultury do zahraničí na instituci Canada Council for the Arts (CCA), která fungovala nezávisle na vládě. Jejím primárním zaměřením však byla domácí politika a podpora kanadských umělců doma. Promítáním kanadské kultury do zahraničí se zabývala pouze minimálně (Fírtová-Polachová 2014-2015: 91–92). Seškrtování finančních prostředků proběhlo i v oblasti akademických výměn, které tvořily nedílnou součást kulturní diplomacie a na kterých si Kanada v minulosti dávala velmi záležet. Granty a stipendia byly více směřovány ke studentům a vědcům, které Kanada chtěla přilákat dovnitř státu a v ideálním případě si je zde ponechat. Vláda v roce 2012 zrušila program Understanding Canada, který zahrnoval tisíce vyučujících a několik stovek center a programů. V rámci tohoto programu bylo navíc ročně publikováno přibližně 4 500 vědeckých článků a 750 knih v cizích jazycích. Tyto publikace se staly velmi důležitou součástí pro budování zahraničních vztahů v zemích jako jsou například Mexiko, Brazílie či Čína, ve kterých byl kanadský export velmi důležitý (Fírtová-Polachová 2014-2015: 95–96).

Po velkém útlumu, kterým si kulturní diplomacie na začátku 21. století prošla, nastal po nástupu nové vlády v roce 2016 zlom. Rozpočet na kulturu pro dalších pět let činil 1,9 miliardy amerických dolarů, které směřovaly především do kanadských agentur jako jsou například Canada Council for the Arts nebo National Film Board. Tyto finanční prostředky umožnily oddělení kanadské vlády Global Affairs Canada znovu se zapojit do budování kulturní diplomacie. Byl vytvořen program s názvem Mission Cultural Fund, který byl součástí dvouleté iniciativy Showcasing Canada's Cultural Industries to the World. Společně pracovaly na propagaci kanadských umělců a kulturního průmyslu v zahraničí. Iniciativa se

zároveň snažila navázat na cíle programů Trade Routes a PromArt, které byly předchozí vládou zrušeny. V čele nově vytvořené iniciativy bylo Canadian Heritage společně s Global Affairs Canada (GAC 2020). Mission Cultural Fund navíc v letech 2019-2020 financoval projekty v 67 zemích, přičemž nejvíce financí směřovalo do USA, Francie, Spojeného království a Německa. Nejdůležitější témata, probíraná v rámci projektů, se týkala práv LGBTQI a práv původních obyvatel (Winkler 2021: 5).

2.4 Kulturní diplomacie Austrálie od 20. století

Austrálie se jakožto další bývalá britská kolonie stala významným aktérem mezinárodních vztahů, a to zejména v asijsko-pacifickém regionu. I přes to, že poslední ústavní vazby byly mezi Austrálií a Spojeným královstvím přerušeny až v roce 1986, svoji zahraniční politiku si Austrálie dávno spravovala sama. V rámci veřejné diplomacie byla její pozornost směřována zejména na asijské státy. Na rozdíl od Kanady, která se do kulturně-diplomatických záležitostí aktivně zapojovala již v 19. století, byla oblast australské veřejné diplomacie poměrně nerozvinutá. Za jednu z prvních iniciativ, do které se Austrálie v tomto ohledu zapojila, by se dal považovat Colombův plán. Tento plán byl zahájen v roce 1951 a měl zaštitřovat bilaterální dohody o pomoci jižní a jihovýchodní Asii. Austrálie od jeho vzniku poskytovala vzdělání pro asijské studenty, kteří do Austrálie přijeli. Důraz byl kladen zejména na studentské stáže, které však z důvodu menšího rozpočtu musely být sponzorované komerčními subjekty. V rámci plánu později v 50. letech 20. století začala Austrálie také do Asie posílat některé knihy a brožury zaměřené na zkušenosti asijských studentů v Austrálii. Zároveň kvůli asijským oblastem, které byly méně gramotně rozvinuté, docházelo k přenosu informací prostřednictvím rádia a k promítání australských filmů. Dalo by se tedy říci, že tento plán poskytl Austrálii v oblasti kulturní diplomacie velmi dobrý start a ve změněné podobě funguje až dodnes (Lowe 2012: 175–179).

Pokud bychom se však zaměřili na samotný vývoj kulturních agentur a institucí, federální vláda Austrálie se na jejich vzniku podílela již od počátku federace, tedy od roku 1901. Spolupráce v oblasti kultury se v této době uskutečňovala především v prostředí států, které byly členy Commonwealthu. V prvním desetiletí 20. století byl založen the Commonwealth Literary Fund, který byl později zařazen do Australské rady a měl finančně podporovat spisovatele. Postupně byly v rámci fondu poskytovány granty pro vydavatelství a stipendia pro spisovatele a celkově se fond zaměřoval na podporu australské literatury. Dalším ústředním tématem bylo umění. V roce 1912 došlo k založení výboru s názvem Historic Memorials Committee, který sdružoval umělce podílející se na malování portrétů vládních osobností. Tehdejší premiér Andrew Fisher sestavil poradní sbor the Commonwealth Art Advisory Board, v jehož rámci docházelo k budování národní sbírky a poskytování uměleckých děl nejen významným budovám v Austrálii, ale také pro účely zahraničních výstav, což můžeme považovat za další krok směrem ke kulturní diplomacii (Seares 2011: 8).

Velkou iniciativou v rámci kultury bylo založení Australian Broadcasting Corporation (ABC) v roce 1932. Původně vznikla jako nevládní organizace, ale později byla převzata federální vládou, která z ní vytvořila nejvýznamnější rozhlasové a televizní vysílání v Austrálii. Kromě vysílání zpráv, aktuálních událostí a nejrůznějších rozhovorů se ABC podílelo i na rozvoji hudby (Seares 2011: 8). Jelikož chtěla ABC podpořit povědomí o Austrálii, vyjádřit své postoje vůči dění v mezinárodním prostředí a poskytnout Australanům, kteří žili v zahraničí, možnost mít přehled o dění uvnitř státu, bylo v roce 1939 založeno Radio Australia. Své vysílání uskutečňovalo v devíti jazycích a v počtu odvysílaných hodin byla na předních příčkách mezi světovými provozovateli mezinárodního vysílání. Tehdejší generální ředitel chtěl mezinárodní vysílání posunout i na úroveň televizního přenosu. Po dlouhých debatách s australskou vládou se nakonec v roce 1993 podařilo spustit Australia Televison. Dnes funguje pod názvem ABC Australia a brzy se stala velmi populární v oblasti Asie a Tichomoří (Tiffen 2023: 88–100).

V 60. letech vytvořil Commonwealth výbory, které podporovaly spisovatele, umělce a jejich turné po světě a měly na starost přidělování grantů. Mimo tento výbor byl zřízen ještě další orgán, a to Výbor pro pomoc australským spisovatelům. Jeho úkolem byla mimo jiné spolupráce s ABC. Výsledkem jejich společné práce bylo zpřístupnění děl australských skladatelů široké (i té zahraniční) veřejnosti, a to zejména prostřednictvím vysílání a veřejných vystoupení (Seares 2011: 10).

Na konci 20. století došlo v rámci kulturní diplomacie k velmi významnému kroku. Tehdejší ministr zahraničí Alexander Downer založil v roce 1998 instituci nesoucí název Australia International Cultural Council (AICC), která se stala klíčovým orgánem australské kulturní diplomacie. AICC fungovala jako poradní skupina, v jejímž čele stojí ministr zahraničních věcí a ministr umění. Jejich primárním cílem bylo dostat Austrálii pomocí umění a kultury do povědomí zámořských států a v rámci mezinárodního prostředí posílit pozici Austrálie jako země, která je stabilní, inovativní a kreativní a disponuje bohatou kulturou. AICC se postupně začala zabývat i otázkou cestovního ruchu, podpory mezinárodního vzdělávání a lepšího přístupu australského kulturního exportu na trhy (Seares 2011: 18). Postupem času však AICC začala být kritizována, jak ze strany vlády, tak ze strany různých kulturních komunit a začalo se polemizovat o důležitosti pokračování její existence. Nakonec byla v prosinci 2014 zrušena (Mar 2014: 4).

2.5 Kulturní diplomacie Austrálie od počátku 21. století

Z hlediska institucí a orgánů zabývajících se kulturní diplomacií ve 21. století, se kromě AICC, která byla primárním orgánem, začalo zapojovat mnoho dalších kulturních programů a nadací ministerstva zahraničních věcí a obchodu (DFAT). Mezi ně patřily zejména Embassy Film Roadshow Program, Australia-Japan Foundation či Australia-Indonesia Institute (Seares 2011: 18). Kromě programů, které se zaměřují vyloženě jen na kulturní aspekty, funguje v rámci DFAT program na podporu australského exportu s názvem Austrade, který byl

australským parlamentem založen již v roce 1985. V průběhu let se tento program rozvinul na takovou úroveň, že kromě pomoci australským občanům a společností k úspěšnějšímu mezinárodnímu podnikání se jeho oblast zájmu rozšířila o propagaci australského uměleckého průmyslu v zámoří (Brewer 2009: 130–131).

Po založení AICC byly mimo hlavní cíle stanoveny i prioritní oblasti, ve kterých docházelo k pořádání kulturních programů zaměřených na posilování vazeb se zahraniční veřejností. První takový program se uskutečnil v roce 2001 v USA a v následujících letech byly uspořádány další kulturní programy v Číně, Japonsku, Indonésii, Malajsii, Indii a v zemích jihovýchodní Asie, ale také například v Německu, Velké Británii či Francii. V roce 2010 bylo stanoveno pořadí prioritních zemí, ve kterých se Austrálie účastní kulturně-diplomatických aktivit. V pořadí od nejdůležitější oblasti to je Asie, Jižní Pacifik, Střední východ a Afrika a na poslední příčce je Amerika společně se západní Evropou (Seares 2011: 18).

V roce 2012 byl australskou vládou vydán White Paper s názvem *Australia in the Asian Century*, který zdůrazňoval důležitost kulturních a sociálních vazeb mezi Asií a Austrálií, přičemž zlepšení vztahů mezi australskou a asijskou veřejností by mohlo vést k velkým ekonomickým a sociálním ziskům (Australian Government 2012: 3). Od této chvíle se tedy Austrálie skutečně zaměřovala především na zvyšování obchodních a ekonomických vazeb prostřednictvím kulturních aktivit s asijskými zeměmi a nejvíce pak s Vietnamem (Keys-Statham 2013: 2).

Další zemí, která pro Austrálii začala být v rámci zahraniční politiky značně důležitá, byla Čína. V roce 2017 byl vydán další White Paper a jeho obsah vyzdvihoval Čínu jako největšího obchodního partnera Austrálie. Jako prostředek posilování vzájemných politických vztahů byla zmiňována veřejná diplomacie. Ve společnosti však existuje mnoho obav nejen ohledně rozdílných politických hodnot, které Austrálie a Čína vyznávají, ale také ohledně neoprávněných zásahů do australských politických, kulturních či ekonomických rozhodnutí (Johanson a kol. 2019: 402). Ze strany Číny mělo dokonce docházet k zastrašování, že pokud

se australská vláda bude bránit, začne jí Čína narušovat obchodní vazby (Fitzgerald 2019: 10). Oblast kulturní diplomacie byla těmito zásahy ovlivněna taktéž. Velké dopady byly pozorovatelné zejména na univerzitách u čínských studentů či v rámci publikací literárních děl (Johanson a kol. 2019: 402). Vliv Číny na australskou kulturní diplomacii si více rozebereme v další kapitole, která bude zaměřena na nástroje kulturní diplomacie.

3 Nástroje kulturní diplomacie

3.1 Orgány, instituce a agentury – Kanada

Než se přesuneme k samotným nástrojům, je nutné si vysvětlit, které orgány a agentury se podílejí na jejich implementaci. V případě Kanady zde existuje celá řada federálních vládních ministerstev, agentur a kulturních subjektů, které kulturní diplomacii provozují. Nejvýznamnějším činitelem je Global Affairs Canada (GAC), který funguje jako ministerstvo zahraničních věcí (Andreychuk-Massicotte 2019: 39). GAC vlastní sbírku vizuálního umění, která zahrnuje přes 6 500 děl, jako jsou malby, sochy, fotografie, videa či jiná umělecká díla. Tato díla jsou vystavena na přibližně stovce kulturních misích po celém světě. Sběrka má reprezentovat kanadské historické tradice a současné přístupy k umění. Její existence napomáhá GAC prosazovat své zájmy a priority ve světě prostřednictvím kanadské kultury, a kromě toho se zaměřuje také na zahraniční mezikulturní výměny (Government of Canada 2023). V rámci GAC existuje několik fondů a misí, které spolu vzájemně spolupracují. Mezi ně lze zařadit například Mission Cultural Fund (MCF) a Trade Program Fund (TPF), který se zabývá kreativními průmysly. Tyto fondy spolu s GAC vytváří programy pro dosahování diplomatických a obchodních cílů, mezi něž patří například lepší přístup na mezinárodní trhy či prezentování umění v zahraničí (GAC 2023).

Další významnou institucí je Canadian Heritage, jejímž hlavním úkolem je koordinace a implementace projektů a programů, které jsou v souladu

s kanadskými hodnotami a podporují kulturní rozvoj a průmysl jak uvnitř státu, tak i na mezinárodní úrovni (Andreychuk-Massicotte 2019: 39). Ministerstvo taktéž podporuje kanadské sportovce na federální úrovni a poskytuje jim možnost vynikat ve světě, čímž Kanadu pozitivně reprezentují. Zahrnuje 16 organizací včetně kreativních podniků, národních sportovních organizací a dalších nevládních organizací a spolupracuje s různými partnery po celé zemi. Společně se snaží o propagaci kanadské identity, dědictví a kulturního rozvoje (Canadian Heritage nedatováno).

V rámci Canadian Heritage existuje několik agentur spadajících pod korunní korporace Kanady, které jsou pro kulturní diplomacii také velmi důležité. Jednou z nich je Telefilm Canada, agentura rozvíjející kanadský filmový průmysl. Ve spolupráci s kanadskou vládou vyjednává mezinárodní smlouvy a propaguje filmové vysílání v zahraničí (Finn a kol. 1996: 152). Telefilm Canada nadále spravuje Canada Media Fund (CMF), jehož úkolem je financování a propagace kanadského tvůrčího obsahu na různých audiovizuálních platformách a jeho sdílení se zahraniční veřejností (Williams-Hennessy 2013). National Film Board of Canada (NFB) je další z klíčových institucí. Vznikla v roce 1939 a od svého počátku se zaměřovala na produkci kanadských filmů a seriálů. NFB se dokonce stala inspirací pro vytvoření podobných institucí v dalších zemích, mezi něž mimo jiné patří i Austrálie (Pratley 1953: 18). K jeho úspěchu patří kromě produkce a distribuce kanadského obsahu také zisk více než 7 000 ocenění a 12 Oscarů (NFB nedatováno). Co se týká kanadského umění, významnou roli hraje především Canada Council for the Arts (CCA) a jeho programy (např. Arts Abroad), které se podílí na podpoře účasti kanadských umělců na mezinárodních výstavách. CCA také financuje překlady literárních děl do cizích jazyků a snaží se o to, aby byla v zahraničí co nejvíce vidět. Vláda rovněž společně se svými agenturami buduje mezinárodní kulturní síť. Jednou takovou agenturou je Library and Archives Canada (LAC), v jejímž rámci bylo podepsáno mnoho smluv s národními knihovnami např. v Mexiku, Argentině či Francii. (Andreychuk-Massicotte 2019: 40).

3.2 Orgány, instituce a agentury – Austrálie

Stejně jako v Kanadě i v Austrálii jsou v rámci kulturní diplomacie nejaktivnější vládní instituce. Jednou z nich je Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT) a jeho odvozené orgány (např. Australia-Indonesia Institute), o kterých jsem již psala v předešlé kapitole. DFAT zároveň každý rok organizuje kulturní programy v jednotlivých zemích, jejichž úkolem má být prezentování australské kultury. Až do roku 2014 na to DFAT využívalo instituci s názvem Australia International Cultural Council (AICC) (Seares 2011: 8). V předešlé kapitole jsem se také zmínila o programech a nadacích, jež začalo DFAT zakládat. Všechny tyto programy patří do skupiny nesoucí název Foundations, Councils and Institutes (FCIs) a jelikož drtivá většina zahrnuje spolupráci mezi Austrálií a asijskými státy, můžeme zde pozorovat silné regionální zaměření (Mar 2014: 6).

Kulturní diplomacií a konkrétně její uměleckou částí se zabývá orgán nesoucí název Creative Australia. Po mnoho let byl známý jako Australia Council, respektive Australia Council for the Arts. Jeho podoba byla inspirována již fungujícím tělesem ve Velké Británii a v Kanadě (Johanson-Rentschler 2002: 167). Primárním úkolem bylo prosazování a finanční podpora australského umění a kreativních činností. Investice do umělců byly vnímány jako investice do společenského, ekonomického a kulturního rozvoje Austrálie (Parliament of Australia nedatováno). V srpnu 2023 australská vláda změnila název orgánu na Creative Australia, který má představovat pozici modernějšího a většího investora do umění. Mezi jeho činnosti patří mimo jiné i sdílení australské kultury se zahraničím a prostřednictvím kreativních činností se snaží Austrálii v mezinárodním prostředí pozitivně prezentovat (Creative Australia nedatováno a). Jedním z cílů Creative Australia stanovených v desetileté vizi je kulturní výměna a vytváření diplomacie, která by měla Austrálii v zahraničí prezentovat jako kreativní a inovativní národ. Australská vláda v posledním desetiletí vidí čím

dál větší potenciál v digitální a globální kultuře, a proto se snaží kulturní programy více finančně podporovat (Markovic 2022: 4–5).

Tourism Australia je další z organizací, které jsou pod správou australské vlády (konkrétně DFAT) a pracují na propagaci australské kultury (Mar 2014: 5). Jak již vyplývá z názvu, jde o agenturu odpovědnou za turismus, a tedy přilákání zahraničních návštěvníků do země za turistickými účely. Z hlediska kulturní diplomacie do jejich aktivit patří například vytváření mediálních programů či uskutečňování zahraničních veletrhů. V čele stojí správní rada společně s ministrem cestovního ruchu. Jedním z témat, o která se její aktivity opírají, je například propagace kultury a tradic původních obyvatel Austrálie neboli Aboriginců a obyvatel z Torresova průlivu (Tourism Australia nedatováno). Agentura zabývající se podporou australských firem k jejich úspěchu na mezinárodním poli, nese název Austrade. Jak jsem již zmiňovala v předchozí kapitole, i tento orgán má co dočinění s kulturní diplomacií. Austrade podporuje vývoz kulturního průmyslu a vyzdvihuje kreativitu jako důležitou součást národní značky (Markovic 2022: 5). Kromě poskytování aktuálních informací ohledně mezinárodního trhu a zámořských investic, se Austrade zabývá také vytvářením programů pro studenty, kteří chtějí v Austrálii studovat (Austrade nedatováno).

3.3 Nástroje kanadské kulturní diplomacie

První a velmi důležitý nástroj, který v mé práci zmíním, je kanadské umění a s ním spojené výměny umělců, zahraniční výstavy a festivaly, překlady literárních děl či budování profesionálních sítí mezi umělci prostřednictvím poskytování grantů. Všechny tyto aktivity má ve správě Canadian Council for the Arts (Potter 2020: 201). Než se přesuneme k samotným programům, na kterých se CCA podílí, za zmínku stojí také International Federation of Arts Councils and Culture Agencies (IFACCA), založená v roce 2001. Jedná se o federaci, sdružující více než 70 členských zemí, z nichž každá je zastupována svou kulturní ať už státní či nestátní agenturou. Kanada zde působí právě prostřednictvím CCA (IFACCA nedatováno).

CCA poskytuje granty celkem na šest programů. Pro účely této práce je důležitý program nesoucí název Arts Abroad. Tento program je nadále rozdělen do šesti oblastí, v jejichž rámci dochází k poskytování financí. Financované jsou zahraniční cesty jednotlivců či uměleckých organizací cestujících za účelem mezinárodních výstav mimo území Kanady či vytváření uměleckých spoluprací a nových obchodních příležitostí na uměleckém trhu (Canada Council nedatováno). Kanada se účastnila například mezinárodní výstavy v Benátkách v roce 2018 či ve Frankfurtu v roce 2020 (Andreychuk-Massicotte, 2019: 40). Na druhou stranu jsou finančně podporovány i zahraniční umělecké organizace, které si kanadské umělce zvou za účelem prezentování svých uměleckých děl. Další finančně podporovanou složkou jsou mezinárodní výměny kanadských umělců, které podporují výzkum v rámci dlouhodobějšího pobytu v zahraničí. Výsledkem kulturní výměny může být mimo jiné realizace a následná prezentace nových děl či uměleckých výstav ve spolupráci se zahraničními umělci. Tyto aktivity jsou také financovány ze strany Arts Abroad. Poslední a velmi důležitou oblastí, jsou překlady literárních děl. Arts Abroad financuje překlady literárních děl kanadských autorů do cizích jazyků pro účely propagace či mezinárodní publikace (Arts Abroad nedatováno).

Důraz na mezinárodní uměleckou spolupráci je kladen i ve strategickém plánu CCA vytvořeném na období 2021-2026. Zde jsou zmíněné tři hlavní cíle, kterých by ideálně do roku 2026 chtěla CCA dosáhnout. Pro kulturně-diplomatické aktivity je důležitý především ten třetí, který se týká rozšiřování mezinárodního partnerství a spolupráce. CCA se zde zavázala k většímu zapojování kanadských a mezinárodních partnerů především v sociální oblasti na podporu umění po pandemii Covid-19. Zároveň by chtěla zvýšit přítomnost kanadských umělců v zahraničí a více se zaměřit na aktivity spojené s kulturní diplomacií, především pak na kulturní výměny. V plánu byla nadále zmíněna pokračující odpovědnost CCA za Canadian Commission for UNESCO (CCUNESCO), která v mnoha oblastech (i v té kulturní) spolupracuje s vládními orgány a občanskou společností (CCA 2021).

Rozsáhlou oblastí, která je v rámci kulturní diplomacie také vysoce podporována, jsou studentské výměny. V Kanadě existuje nespočet programů, podporujících jak zahraniční studenty přijíždějící za studiem do Kanady, tak i kanadské studenty, kteří se rozhodli studovat v jiných státech. Jedním takovým programem je Canada-ASEAN Scholarships and Educational Exchanges for Development (SEED) založený v roce 2017. Představuje významný posun k prohloubení mezilidských vztahů kanadských a asijských obyvatel. Jeho zájem směřuje ke zvyšování počtu poskytnutých stipendií, studentských výměn a utužování vztahů mezi kanadskými a asijskými univerzitami (Bentley 2023: 214). Studentská stipendia, která jsou poskytována asijským studentům, mají za cíl snižování chudoby v členských státech ASEAN a měla by tak přispívat k dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN. SEED je program spadající pod kanadskou vládu, konkrétně pod Global Affairs Canada (EduCanada nedatováno a). Dalším z programů, týkajících se asijských zemí, je Canada-China Scholars Exchange Program, založený již v roce 1974. Příkladem univerzit, v rámci kterých probíhají studentské výměny, jsou York University v Torontu a Fudan University v Šanghaji, které v roce 2009 začaly nabízet double-degree programy. Studenti historie, matematiky, informatiky či designu v rámci tohoto programu studují dva roky na univerzitě v Torontu a dva roky v Šanghaji, aby následně získali titul z obou univerzit. V současné době je program důležitý nejen pro výměnu studentů, ale je také prospěšný v oblasti akademických výměn, přičemž vědcům pomáhá provádět vědecké výzkumy ve spolupráci se zahraničními partnery (Qiang Zha 2011: 100–113). Spolupráce probíhá pod záštitou Global Affairs Canada a Ministerstva školství Čínské lidové republiky. Od založení se tohoto programu účastnilo více než 1000 vědců, kteří se následně vrátili zpět do Kanady (EduCanada nedatováno b).

Pokud bychom se zaměřili na velké organizace, které se poskytováním stipendií studentům věnují, za zmínku určitě stojí Organizace amerických států, jejímž členem je i Kanada. Nejde sice o programy primárně navázané na kanadskou kulturní diplomacii, o studentské výměny se však jedná. OAS v rámci

svého programu Organization of American States Academic Scholarships Program nabízí akademická stipendia pro studium či výzkum na magisterské nebo doktorandské úrovni. Mezi hlavní cíle, na které se program zaměřuje, se řadí podpora vědeckého a kulturního rozvoje členských zemí a posílení vazeb mezi zeměmi, ve kterých k výměně dochází (EduCanada nedatováno c). Evropská unie také patří mezi instituce, které kanadským studentům a akademikům poskytují možnost studia v zahraničí. Jedním z programů, které EU nabízí, je International Credit Mobility, jehož cílem je posilování mezikulturních vazeb a podpora studentů a akademiků při získávání potřebných dovedností a kompetencí pro svůj budoucí profesní rozvoj (Erasmus+ 2023).

Zahraníční vysílání, ať už televizní, či rádiové, také spadá do nástrojů kanadské kulturní diplomacie. Zodpovídá za něj kanadská vláda, ale značnou část svých pravomocí přenesla na agenturu s názvem Canadian Radio-television and Telecommunications Commission. Mandát na domácí a zahraniční vysílání získala v roce 1991 zákonem o vysílání a její pravomoci zahrnují řízení a regulaci kanadského vysílání (Armstrong 2016: 75). Mezi hlavní kanadská média zabývající se zahraničním vysíláním patří především Canadian Broadcasting Corporation. Kromě angličtiny, francouzštiny a osmi jazyků původních obyvatel poskytuje CBC svůj obsah také ve španělštině, arabštině či čínštině. Aby posílila svou pozici na mezinárodním poli, má CBC uzavřené dohody s dalšími veřejnoprávními stanicemi, jako je Australian Broadcasting Corporation nebo BBC. Díky těmto dohodám lze kanadský obsah snadněji poskytnout zahraničnímu publiku (CBC 2024). Pro zahraniční televizní vysílání existuje televizní síť s názvem TV5 MONDE, která se zaměřuje především na frankofonní část obyvatelstva žijící v různých částech světa. Společně s Kanadou, a především pak s její frankofonní částí Québec, jsou vlastníky i další frankofonní země, jako jsou Francie, Belgie či Monako. Svůj obsah tato síť vysílá v celkem 198 zemích světa (Winkler 2021: 10).

Kromě televizního vysílání má Kanada také mezinárodní rozhlasové vysílání, a to v podání Radio Canada International, které spadá pod CBC. Je dostupné online

po celém světě a svůj obsah se zahraniční veřejností sdílí prostřednictvím pěti jazyků – angličtiny, francouzštiny, španělštiny, arabštiny a mandarínštiny. V posledních letech však došlo v rámci poskytování finančních prostředků na zahraniční vysílání k velkým škrtům. Kvůli snížení rozpočtu muselo dojít i k následnému snižování počtu zaměstnanců (Winkler 2021: 10). Veřejnoprávní vysílání pak nadále velmi úzce spolupracuje s kanadskými kulturními organizacemi jako jsou Canada Council for the Arts, National Film Board, National Arts Centre a s mnoha kanadskými muzei (CBC 2024).

Posledním nástrojem kanadské kulturní diplomacie jsou kulturní centra. V současné době má Kanada v zahraničí dvě takové instituce – Kanadské kulturní centrum v Paříži a Canada House v Londýně. Kulturní centrum v Paříži bylo otevřeno v roce 1970 a jeho snahou bylo představení Kanady jako multikulturní země, která disponuje bohatou kulturou a uměním (Fírtová-Polachová 2015: 85). Později bylo centrum začleněno pod kanadské velvyslanectví, takže kromě uměleckých akcí, výstav a festivalů se zde konají také diplomatická jednání mezi francouzskými a kanadskými vládními představiteli. Centrum disponuje galerií kanadského umění a prostřednictvím výstav, koncertů, filmových projekcí či přednášek dochází ke vzájemnému porozumění jazyků a kultur. Angažuje se také v pomoci francouzským a kanadským institucím s výměnami umělců (Canadian Cultural Centre Paris nedatováno). V současné době se centrum zaměřuje především na dvě hlavní témata, na nichž je stavěno vytváření kulturních programů. Mezi ně patří práva skupiny LGBTQ+ a práva původních obyvatel Kanady. Jelikož jsou tato témata zároveň hlavními prioritami Trudeauovy vlády, mohla se snadno promítnout i do projektů pořádaných kulturním centrem (Potter 2020: 200). Aktuálně je v centru naplánovaná událost týkající se příběhů dvou kanadských žen domorodého původu, z nichž jedna se zabývá psaním prózy a poezie a druhá je autorkou mnoha maleb (Canadian Cultural Centre Paris nedatováno).

Canada House, jako druhé kulturní centrum Kanady v zahraničí, se nachází na Trafalgarském náměstí v Londýně. Oficiálně bylo otevřeno v červnu 1925 a od té

doby představuje místo pro konání kanadských diplomatických aktivit ve Spojeném království. Kromě toho se zde, stejně jako v kulturním centru v Paříži, konají výstavy a různé akce spojené s kanadským uměním. Galerie, která je součástí centra, obsahuje přibližně 300 kusů uměleckých děl (Open House Festival nedatováno). Od února do března 2024 se v galerii Canada House konala výstava s názvem Ningiukulu Teevee – Příběhy z Kinngaitu a jejím obsahem je představení obrazů inuitské malířky Ningiukulu (Ning) Teevee, která se v Kanadě řadí mezi velmi uznávané umělecké talenty (New Exhibitions nedatováno).

3.4 Nástroje australské kulturní diplomacie

Stejně jako u kanadské kulturní diplomacie jako první zmíním výměny umělců a zahraniční výstavy. Tyto akce jsou většinou pořádány institucemi jako jsou galerie či muzea, ale z hlediska financování jsou závislá na vládní podpoře či podpoře ze soukromého sektoru. Právě kvůli tomu je mnohdy těžké oddělit zájmy galerií a muzeí od vládních institucí, které kulturní diplomacii využívají k propagaci svých vládních programů (McDonald 2013: 19). Typickým příkladem je výstava National Indigenous Art Triennial pořádaná již několik let Australskou národní galerií v Canbeře. První výstava pojmenovaná Culture Warriors se konala v roce 2008 a zahrnovala prezentaci děl od 30 umělců. O rok později byla vyslána do USA s cílem upevnění americko-australských vztahů a aby americká veřejnost lépe porozuměla australské kultuře a problémům původního obyvatelstva. Společně s výstavou uměleckých děl se ve Washingtonu, D.C. konal také koncert Australského komorního orchestru a představení divadelní hry A Streetcar Named Desire od Sydney Theatre Company, ve kterém zastávala hlavní roli herečka Cate Blanchett. Výstava se ukázala být úspěšná jak z hlediska prezentování australské kultury, tak z hlediska řešení tehdejších politických otázek, které byly zahrnuty do aktivit výstavy (McDonald 2013: 19–21).

Výměny australských umělců má pak ve své správě především instituce Creative Australia, která se na tvorbě výměnných programů podílí. Příkladem

takového programu je například Kyoto Art Centre Residency Exchange konaný v roce 2021, v jehož rámci mohli umělci získat dvouměsíční pracovní pobyt v uměleckém centru v Japonsku (Creative Australia nedatováno b). Výměnné pobyty jsou organizovány nejen na asijském nebo americkém kontinentu, ale v menší míře i v některých zemích Evropy. The Slovenia – Croatia – Australia Exchange pořádaný taktéž Creative Australia je výměnný program pro tanečníky, v jehož rámci dochází k pořádání workshopů, tanečních lekcí, prezentací a výzkumů pro slovinské, chorvatské a australské tanečníky (Creative Australia 2014).

Z regionálního hlediska zde hraje velkou roli instituce Australia-ASEAN Council, v jehož rámci aktuálně fungují dva výměnné programy – Australia-ASEAN Emerging Leaders Program (A2ELP) a Australia-ASEAN Muslim Exchange Program (AAMEP). A2ELP trvá tři měsíce a má za cíl rozšiřovat mezilidské a mezikulturní sítě mezi podnikateli Austrálie a jihovýchodní Asie. AAMEP poskytuje příležitost členům muslimských komunit, a především pak umělcům a akademikům zapojit se do nevládních organizací, charitativních organizací či do univerzitních programů. Inspiraci pro svou tvorbu čerpá z muslimských výměnných programů Austrálie-Malajsie, Austrálie-Thajsko a Austrálie-Indonésie. Oba programy nejsou přímo zaměřeny na výměny umělců, avšak svými aktivitami spadají do sféry kulturních zahraničních výměn (DFAT nedatováno c).

Studentské výměny hrají v kulturní diplomacii Austrálie, stejně jako u Kanady, velkou roli. Mohou být prospěšné nejen pro prezentaci australské kultury v zahraničí, ale také pro samotné studenty, kteří získají nové mezinárodní zkušenosti a kompetence a připraví se tím na svá budoucí povolání. Data o zahraničních studentech z roku 2017 uvádí, že 22 % všech australských studentů absolvovalo zahraniční stáž (Nerlich 2021: 173). Velká část financí, které putují na studentské granty, je získávána ze strany vlády, univerzit, ale také prostřednictvím plánu New Colombo. Právě tento plán ročně přispívá cca 50 milionů amerických dolarů. Motivací k poskytování stipendií je přesvědčení, že se

jim investice do studujících vrátí v mnohem větším měřítku právě kvůli nově nabytým dovednostem, které mohou studenti v budoucnu v Austrálii uplatňovat (Nerlich 2021: 173). Od roku 2014 bylo australským studentům přiděleno přibližně 50 000 stipendií a grantů na výměnné pobyty v zemích indo-pacifického regionu (Tran a kol.: 889).

Kromě plánu New Colombo, který zaštiťuje většinu studentských výměn v regionu, zde existuje ještě pár dalších programů, zaměřujících se nejen na univerzitní výměny. Jedním z nich je BRIDGE School Partnership Program fungující od roku 2008. Zaštiťuje ho Australsko-indonéský institut a jeho úkolem je budování školního partnerství mezi australskými a indonéskými školami. Podporuje jak studenty, tak pedagogy při zvyšování porozumění mezi jednotlivými kulturami (DFAT nedatováno a). Do roku 2020 také fungoval program s názvem Endeavour Leadership Program, který ve spolupráci s partnerskými zeměmi Austrálie poskytoval krátkodobé či dlouhodobé studium v zahraničí, výzkum a profesní rozvoj. Australská vláda tento projekt vytvořila v rámci National Strategy for International Education 2025, která měla Austrálii vyzdvihnout jako lídra v oblasti vzdělávání a výzkumu (Western Sydney University nedatováno). V roce 2021 byla vládou vytvořena další strategie, tentokrát do roku 2030. Vláda zde nadále vyzdvihuje důležitost mezinárodního vzdělávání a podporuje studentské výměny prostřednictvím mnoha projektů. Jedním z nich je právě plán New Colombo. Oblast zahraničního výzkumu představuje další důležitou součást kulturní diplomacie. Největší procento výzkumných projektů je financováno ze strany National Competitive Grants Program. Jako hlavní partnerské země jsou zde zmiňovány zejména Indie a Čína, což odpovídá regionálnímu zaměření, stejně jako v plánu Colombo (Department of Education 2021).

V menší míře, stejně jako u Kanady, poté existuje možnost studia v evropských státech v rámci projektu Erasmus+. Australští studenti mají možnost studia na magisterských programech či v rámci Jean Monnet Activities, což zahrnuje studium a výzkum v oblasti studií Evropské unie (Department of

Education nedatováno). Granty a stipendia jsou nadále poskytovány prostřednictvím nejrůznějších nadací, rad a ústavů, které jsou většinou zaměřené opět na regionální oblasti. Patří sem Australia-ASEAN Council, National Foundation for Australia-China Relations, Centre for Australia-India Relations, Australia-Japan Foundation, Australia-Korea Foundation nebo Australia-Indonesia Institute. Všechny tyto nadace, rady a instituce a jejich odvozené programy jsou financovány ze strany grantového programu The International Relations Grants Program (IRGP) (DFAT nedatováno b). Jedním z příkladů programů v rámci Australsko-japonské nadace je Australian Studies program, který se zaměřuje na pořádání přednášek o australských studiích na australských i japonských univerzitách (Carter 2023: 219).

Zahraniční vysílání využívá australská vláda, stejně jako vlády jiných zemí, k efektivnějšímu vytváření veřejné diplomacie a k oslovení většího procenta zahraničního publika. Pro účely mezinárodního vysílání se Austrálie zaměřuje na dva nástroje – Radio Australia a ABC Australia. Radio Australia bylo na počátku své existence spíše nástrojem politické propagandy a bylo ovlivňováno britským vysíláním. Zpočátku byl i výběr cílových států, do kterých vysílání putovalo, ovlivněn názory australských politiků. Postupně se přidával počet jazyků, ve kterých vysílání probíhalo. V současnosti jich je celkem osm, z čehož přesně polovina jsou jen jazyky z asijského kontinentu. To můžeme považovat za další důkaz o velké regionální orientaci v rámci veřejné a kulturní diplomacie. Aktuálně je Radio Australia jediným australským rádiovým kanálem zaměřujícím se na mezinárodní vysílání (Masduki 2022: 664). Od počátku 21. století se navíc k rádiovému vysílání přidalo umístění programů na online platformy, čímž ABC nadále zvýšila svoji sledovanost a jejich obsah je v současnosti přístupný všem zemím ve světě (Kafcaloudes 2021: 11).

Druhým médiem pod správou ABC je mezinárodní televizní služba ABC Australia vysílající ve 38 zemích Indo-Pacifiku. Jejich program je dostupný na partnerských platformách a vysílacím společnostem dokonce umožňuje vkládat ho do svých vlastních programů. Tato možnost má za cíl dostávat australský obsah do

povědomí zahraniční veřejnosti. Kromě televizního vysílání má ABC pak, stejně jako další světová média, samozřejmě také internetové stránky se zpravodajským obsahem dostupným po celém světě (Transparency Portal nedatováno).

Pro lepší přehlednost výše zmíněných institucí a orgánů a jejich využívaných nástrojů jsem vytvořila dvě tabulky. V jedné vyobrazuji instituce a nástroje kanadské kulturní diplomacie¹ a ve druhé poté instituce a nástroje spojené s kulturní diplomacií Austrálie².

¹ Viz příloha č. 1

² Viz příloha č. 2

Závěr

Tématem této bakalářské práce je kulturní diplomacie v podání dvojice vybraných anglosaských zemí Kanady a Austrálie. Stanoveným cílem bylo zmapovat kulturní diplomacii zmíněných států s důrazem na instituce spojené s kulturní diplomacií, využívané nástroje kulturní diplomacie a regiony, na které se zkoumané země soustředí. První výzkumnou otázkou bylo zjistit, jaké jsou hlavní rozdíly mezi institucemi Kanady a Austrálie, které kulturní diplomacii budují, a mezi nástroji, jež jsou danými institucemi využívány. Již historická část, kterou jsem se zaobírala v druhé kapitole, nám ukázala rozdíly, ale i společné prvky v budování nejen institucionální oblasti kulturní diplomacie, ale také programů, témat či nástrojů, které se v průběhu let postupně rozšiřovaly a obměňovaly. V případě Kanady byly kulturně-diplomatické aktivity do zahraniční politiky zahrnuty poněkud dříve, a tedy na začátku 19. století. Prvním důležitým krokem se stal vznik muzeí, která byla strategické zejména v oblasti formování politických ideálů. Od samého počátku lze v případě Kanady pozorovat kulturní rozdíly anglofonního a frankofonního obyvatelstva. Tyto rozdíly se nadále promítaly ve vývoji a přístupu vládních představitelů ke kulturní diplomacii. Jedním z důsledků těchto odlišností bylo na konci 20. století zakotvení veřejné diplomacie jako třetího pilíře kanadské zahraniční politiky. Tento krok se stal velmi podstatným zejména pro pozdější vývoj programů a institucí. Kanadská vláda totiž mohla od této chvíle poskytovat větší finanční prostředky na jejich budování.

Australská kulturní diplomacie se na rozdíl od té kanadské vyvíjela poněkud později, a to zejména z hlediska vytváření kulturně-diplomatických programů. Instituce začaly být budovány od počátku 20. století, avšak především prostřednictvím Commonwealthu, což je dalším rozdílným znakem mezi Kanadou a Austrálií. Až v polovině 20. století došlo k vytvoření první velké kulturně-diplomatické aktivity v rámci asijsko-pacifického regionu. Zmiňovanou aktivitou byl Colombův plán, zajišťující bilaterální dohody mezi Austrálií a státy jižní a jihovýchodní Asie. Regionálním zaměřením, které je dalším prvkem odlišnosti

mezi kanadskou a australskou kulturní diplomacií, se budu zabírat v rámci zodpovězení druhé výzkumné otázky.

Kromě rozdílů ve vývoji jsou zřejmé i odlišnosti v rámci samotných institucí a nástrojů, které oba státy v současné době využívají. Pokud se zaměříme na instituce, odlišnosti můžeme vnímat především v počtu zapojených aktérů. Kanada má oproti Austrálii v současné době více organizací, které se kulturně-diplomatickými aktivitami zabírají. Z hlediska vládních ministerstev jsou to konkrétně dvě tělesa – Global Affairs Canada a Canadian Heritage, která zastřešují mnoho dalších organizací, fondů či agentur zaměřujících se vždy na konkrétní oblast. V Austrálii je kulturní diplomacie pod správou ministerstva nesoucím názvem Department of Foreign Affairs and Trade. Pod ním nadále existují odvozené orgány – Foundations, Councils and Institutes, jež jsou z většiny zaměřeny na vytváření kulturních vztahů s asijskými zeměmi. Další instituce zaměřující se na vytváření programů v oblasti kulturních či studentských výměn jsou také pod správou DFAT. Obě země tedy mají instituce rozdělené podle jejich specifických zaměření a podle konkrétních aktivit, které provádějí. Hlavní rozdíl je v tom, že Kanada má poněkud více těles a má tedy i větší prostor pro přípravu a implementaci programů. To se nadále odráží i v zaměření na regiony, ve kterých své aktivity provádějí. Kanada se tedy vzhledem k větším možnostem, může zaměřit na větší pole působnosti než Austrálie.

Rozdíly můžeme pozorovat i v případě využívaných nástrojů. Pokud budeme odkazovat na typy nástrojů, o kterých jsem psala v první kapitole, obě země v rámci své kulturní diplomacie využívají téměř všechny. Austrálie však v zahraničí nedisponuje žádným kulturním centrem. Aktivity, jako jsou zahraniční výstavy či výměny umělců z velké části koordinuje a financuje instituce s názvem Creative Australia. V menší míře se pak na tvorbě kulturních aktivit v zahraničí mohou podílet zastupitelské úřady neboli velvyslanectví. Existence kulturního centra je pro daný stát sice přínosem, zejména co se týká snadnějšího kulturního porozumění a většímu přiblížení k zahraniční veřejnosti, není však nutností. Kdybychom srovnali činnost kanadského kulturního centra v Paříži a instituce

Creative Australia, tak obsah jejich aktivit je téměř stejný. Obě tělesa se zaměřují na výměnu umělců, pořádání zahraničních výstav a festivalů. Výhodou pro Kanadu, a to je již zmiňováno v předchozím odstavci, je však větší počet institucí, tudíž větší počet vytvářených programů. Existencí kulturních center (které jsou však sami nástrojem) je tedy schopna své další nástroje využívat efektivněji než Austrálie. Ostatní nástroje, jako jsou studentské a akademické výměny či zahraniční vysílání, využívají obě země v poměrně stejné míře.

Posledním rozdílem, který se ve velké míře promítá v posledních dvou kapitolách, je regionální zaměření. V případě Austrálie je z implementace programů a projektů zřejmé, že se orientují zejména na asijsko-pacifický region a oblast Indo-Pacifiku. To můžeme pozorovat zejména na existenci nadací, rad a institucí, které jsou zaměřené na budování vztahů mezi Austrálií a zeměmi těchto regionů. Do jejich činností spadají vzdělávací a výzkumné programy, umělecké programy či programy zaměřené na média. Velkou roli v rámci regionálního zaměření sehrál vládní dokument z roku 2017, ve kterém byl kladen velký důraz právě na tyto země. O australském regionálním zaměření nás nadále přesvědčuje vládní plán New Colombo. Jeho podpora směřuje mimo jiné na studentské výměnné pobyty do asijských zemí. Kanada své kulturně-diplomatické aktivity nevytváří pouze v jednom regionu, ale zaměřuje se na více oblastí. Samozřejmě je její pozornost ve velké míře směřována na americký kontinent, avšak i například z existence kulturních center v Evropě lze pozorovat velkou snahu v ostatních částech světa. To si můžeme ukázat i na příkladu studentských programů zaměřených na asijské státy, které v mé práci zmiňuji rovnou dvakrát. Pokud bychom tedy zaměření jednotlivých států shrnuli, Austrálie své zájmy ve většině případech uplatňuje v zemích Asie a v oblasti regionu Indo-Pacifiku. V menší míře se pak zaměřuje na evropské státy a americký kontinent. Kanada svou pozornost rozprostírá téměř rovnoměrně po celém světě. Zaměřuje se jak na americký kontinent, Evropu, tak i na země Asie. Jediným kontinentem, kde své kulturně-diplomatické aktivity nevytváří ani jedna ze zemí, je Afrika.

Pokud se odkloníme od samotných rozdílů a regionální zaměřenosti, mohli bychom si nadále položit otázku úspěšnosti kanadské a australské kulturní diplomacie. Jelikož se v obou případech jedná o demokratické státy a v jejich historickém vývoji neproběhly ani žádné významné převraty, budování jejich pozitivní image v zahraničí je o to snadnější a na první pohled by se dalo říct, že i poměrně úspěšné. Jelikož však cílem této práce nebylo zkoumání úspěšnosti kulturní diplomacie, můžeme o tomto tématu pouze polemizovat a přenechat odpověď na tuto otázku jinému autorovi.

Seznam pramenů a literatury:

Anderson, David – Gosselin, Viviane (2008). Private and Public Memories of Expo 67: A Case Study of Recollections of Montreal's World's Fair, 40 Years After The Event. *Museum and Society* 6 (1), s. 1–21.

Andreychuk, Raynell A. – Massicotte, Paul J. (2019). Cultural diplomacy at the front stage of Canada's foreign policy. *Government of Canada*, Research report, s. 3–110.

Armstrong, Robert (2016). *Broadcasting Policy in Canada* (London: University of Toronto Press).

Austrade (nedatováno). *About Austrade* (<https://www.austrade.gov.au/en/about-austrade>, 9. 2. 2024).

Australian Government (2012). *Australia in the Asian Century* (<https://www.eastasiaforum.org/wp-content/uploads/2014/04/executive-summary.pdf>, 4. 2. 2024).

Beauregard, Devin – Paquette, Jonathan (2022). Introduction: Policy and perspectives in transition – Canadian cultural policy. In: Beauregard, Devin – Paquette, Jonathan eds., *Canadian Cultural Policy in Transition* (New York: Routledge), s. 13–15.

Bélanger, Louis (1999). Redefining Cultural Diplomacy: Cultural Security and Foreign Policy in Canada. *International Society of Political Psychology* 20 (4), s. 677–699.

Bentley, Julia G. (2023). Rethinking Canada's engagement in Southeast Asia: lessons from the Canada-ASEAN Centre. *Canadian Foreign Policy Journal*, 29 (2), s. 211–216.

Brewer, Paul (2009). Australia's Export Promotion Program: Is It Effective? *Australian Journal of Management* 34 (1), s. 125–142.

Bureau International des Expositions (nedatováno a). *About the BIE* (<https://www.bie-paris.org/site/en/who-we-are>, 18. 1. 2024).

Bureau International des Expositions (nedatováno b). *EXPO 1967 MONTREAL* (<https://www.bie-paris.org/site/en/1967-montreal>, 27. 1. 2024).

Canada Council (2021). *Art, now more than ever: 2021-26 Strategic Plan* (<https://canadacouncil.ca/about/governance/strategic-plans>, 10. 2. 2024).

Canada Council (nedatováno). *Arts Abroad* (<https://canadacouncil.ca/funding/grants/arts-abroad>, 10. 2. 2024).

Canadian Cultural Centre Paris (nedatováno). *About* (<https://canada-culture.org/en/a-propos/>, 14. 2. 2024).

Canadian Heritage (nedatováno). *Overview of the Department of Canadian Heritage* (<https://www.canada.ca/en/canadian-heritage/corporate/transparency/open-government/standing-committee/dm-transition-material-2021/overview-department-canadian-heritage.html#a1a>, 4. 2. 2024).

Carter, David (2023). Scholars-Future Interpreters of Australia: Education, Cultural Diplomacy and Australian Studies in Japan. In: Darian-Smith, Kate – Lowe, David eds., *The Australian Embassy in Tokyo and Australia–Japan Relations* (Canberra: ANU Press), s. 209–227.

CBC (2024). *CBC/Radio-Canada at a glance* (<https://site-cbc.radio-canada.ca/documents/about-a-propos/cbc-radio-canada-at-a-glance.pdf>, 14. 2. 2024).

Clarke, Gabriella – Santé, Kati (nedatováno). From Mission to Execution: A Look Inside the National Arts Centre's Programming. *University of Ottawa*. (<https://omeka.uottawa.ca/linking-cultures/exhibits/show/from-mission-to-execution>, 18. 1. 2024).

CMEC (2016). *EduCanada: A world of possibilities Will Help Promote Provincial and Territorial Education Systems on the World Stage*

(https://www.cmec.ca/278/EduCanada__A_world_of_possibilities_Will_Help_Promote_Provincial_and_Territorial_Education_Systems_on_the_World_Stage.html?id=911, 13. 2. 2023).

Creative Australia (2014). *Britt Guy discusses the Slovenia -Croatia -Australia Artist Exchange* (<https://creative.gov.au/news/stories/britt-guy-discusses-the-slovenia-croatia-australia-artist-exchange/>, 16. 2. 2024).

Creative Australia (nedatováno a). *About us* (<https://creative.gov.au/about-us>, 6. 2. 2024).

Creative Australia (nedatováno b). *Koyto Art Center Residency Exchange* (<https://creative.gov.au/investment-and-development/international-engagement/residencies/kyoto-art-center-residency-exchange/>, 16. 2. 2024).

Czech centres (nedatováno). *About us* (<https://czechcentres.gov.cz/o-nas>, 10. 2. 2023).

Department of Education (2021). *Australian Strategy for International Education 2021-2030* (<https://www.education.gov.au/australian-strategy-international-education-2021-2030>, 20. 2. 2024).

Department of Education (nedatováno). *European Commission Funding Opportunities: Erasmus+* (<https://internationaleducation.gov.au/international-network/europe/other/Pages/EU-Funding-Opportunities-Erasmus.aspx>, 25. 2. 2024).

Deutsche Schule Prag (nedatováno). *Über uns* (<https://www.dsp-praha.org/ueber-uns>, 10. 2. 2023).

DFAT (nedatováno a). *BRIDGE School Partnership Program* (<https://www.dfat.gov.au/people-to-people/foundations-councils-institutes/australia-indonesia-institute/programs/bridge-school-partnership-program>, 20. 2. 2024).

DFAT (nedatováno b). *Foundations, councils and institutes* (<https://www.dfat.gov.au/people-to-people/foundations-councils-institutes>, 29. 2. 2024).

DFAT (nedatováno c). *Programs* (<https://www.dfat.gov.au/people-to-people/foundations-councils-institutes/australia-asean-council/programs>, 18. 2. 2024).

Dholandas, Carl – Paquette, Jonathan (2022). Arts policy, heritage policy, and the construction of a Canadian identity (1840-1949). In: Beauregard, Devin – Paquette, Jonathan eds., *Canadian Cultural Policy in Transition* (New York: Routledge), s. 3–13.

EduCanada (nedatováno a). *Canada-ASEAN Scholarships and Educational Exchanges for Development* (<https://www.educanada.ca/scholarships-bourses/can/institutions/asean-anase.aspx?lang=eng>, 11. 2. 2024).

EduCanada (nedatováno b). *Canada-China Scholars' Exchange Program* (<https://www.educanada.ca/scholarships-bourses/can/ccsep-peucc.aspx?lang=eng>, 11. 2. 2024).

EduCanada (nedatováno c). *Organization of American States Academic Scholarships Program* (<https://www.educanada.ca/scholarships-bourses/can/oas-oea.aspx?lang=eng>, 11. 2. 2024).

Erasmus+ (2023). *Erasmus+ International Credit Mobility - Handbook for participating organisations* (<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-international-credit-mobility-handbook-for-participating-organisations>, 11. 2. 2024).

European Council (nedatováno). *Culture and Creativity* (<https://culture.ec.europa.eu/cs/cultural-and-creative-sectors/books-and-publishing>, 13. 2. 2023).

Finn, Adam a kol. (1996). Telefilm Canada Investment in Feature Films: Empirical Foundations for Public Policy. *Canadian Public Policy / Analyse de Politiques*, 22 (2), s. 151–161.

Fířtová, Magdalena – Polachová, Barbora (2015). Canadian Identity: Issues of Cultural Diplomacy (1993-2012). *TransCanadiana* 7, s. 81–103.

Fitzgerald, John (2019). Public diplomacy, Australia style. *Australian Strategic Policy Institute*, Research report, s. 1–18.

GAC (2023). *Deputy Minister of Foreign Affairs appearance before the Senate Committee on Foreign Affairs and International Trade (AEFA) on cultural diplomacy* (https://www.international.gc.ca/transparency-transparence/briefing-documents-information/parliamentary-committee-comite-parlementaire/2023-05-10-aeфа.aspx?lang=eng#a2_4, 4. 2. 2024).

Government of Canada (2023). *Cultural diplomacy debunked* (<https://www.international.gc.ca/world-monde/stories-histoires/2022/diplomacy-diplomatie-2022-05.aspx?lang=eng>, 4. 2. 2024).

Government of Canada (2020). *Evaluation of the Mission Cultural Fund 2016/17 to 2019/20* (<https://www.international.gc.ca/gac-amc/publications/evaluation/2020/mcf-fcm-final-evaluation.aspx?lang=eng#a2>, 3. 2. 2024).

Gumenyuk, Tatyana (2021). Cultural Diplomacy in Modern International Relations: The influence of digitalization. *Journal of Theoretical and Information Technology* 99 (7), s. 1549–1560.

IFACCA (nedatováno). *About* (<https://ifacca.org/about/>, 10. 2. 2024).

Johanson, Katya – Rentschler, Ruth (2002). The new arts leader: The Australia council and cultural policy change. *International Journal of Cultural Policy*, 8 (2), s. 167–180.

- Johanson, Katya a kol. (2019). Controversy, uncertainty and the diverse public in cultural diplomacy: Australia–China relations. *Australian Journal of International Affairs*, 73 (4), s. 397–413.
- Kafcaloudes, Phil (2021). Working to an International Audience (One International Broadcaster’s Tightrope Act). *Journal of Radio & Audio Media* 28 (1), s. 9–26.
- Keys-Statham, Christine (2013). Australia’s International Cultural Diplomacy. *Australian Policy and History*, s. 1–6.
- Kishan S., Rana (2002). *Bilateral Diplomacy* (New Delhi: Diplo Foundation).
- Lowe, David (2012). Journalists and the Stirring of Australian Public Diplomacy: The Colombo Plan Towards the 1960s. *Journal of Contemporary History* 48 (1), s. 175–190.
- Lycee Francais de Prague (nedatováno). *Francouzské lyceum v Praze* (<https://lfp.cz/cz/skola/francouzske-lyceum/>, 10. 2. 2023).
- Mar, Phillip (2014). Australia’s Approaches to Cultural Diplomacy With/in Asia: An Overview. *Australian Council of Learned Academies*, Research report, s. 1–47.
- Markovic, Darinka (2022). Australia. Country Report. In: Anheier Helmut K. ed., *The External Cultural Policy Monitor* (Stuttgart: Institut für Auslandsbeziehungen), s. 2–25.
- Masduki (2022). The politics of international broadcasters: A comparison between Indonesia and Australia. *The International Communication Gazette* 84 (7+8), s. 665–674.
- McDonald, Gay (2014). Aboriginal art and cultural diplomacy: Australia, the United States, and the Culture Warriors exhibition. *Journal of Australian Studies* 38 (1), s. 18–31.

- Nerlich, Steve (2021). Outcomes-focused evaluation of study abroad experiences. *Journal of Higher Education Policy and Management* 43 (2), s. 166–181.
- New Exhibitions (nedatováno). *Ningiukulu Teevee: Stories from Kinngait* (<https://www.newexhibitions.com/e/63139>, 14. 2. 2024).
- NFB (nedatováno). *About the NFB* (<https://www.nfb.ca/about/>, 6. 2. 2024).
- Nye, Joseph S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 616, s. 94–109.
- Open House Festival (nedatováno). *Canada House* (<https://programme.openhouse.org.uk/listings/2783>, 14. 2. 2024).
- Parliament of Australia (nedatováno). *Public diplomacy in Australia* (https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Committees/Senate/Foreign_Affairs_Defence_and_Trade/Completed_inquiries/2004-07/public_diplomacy/report/c04, 8. 2. 2024).
- Potter, Evan (2002/2003). Canada and the New Public Diplomacy. *International Journal*, 58 (1), s. 43–64.
- Potter, Evan (2020). From “stardust” to statecraft: The Canada Council for the Arts and the evolution of Canadian cultural diplomacy. *International Journal*, 75 (2), s. 199–219.
- Pratley, Gerald (1953). Canada’s National Film Board. *The Quarterly of Film Radio and Television*, 8 (1), s. 15–27.
- Rodney Tiffen (2023) Transmission interrupted: Australia’s international television Broadcasting. *Australian Journal of International Affairs* 77 (1), s. 85–106.
- Seares, Margaret (2011). Cultural policies in Australia. *Australia Council*, Research report, s. 7–60.
- Szondi, Gyorgy (2008). Public Diplomacy and nation Branding: Conceptual Similarities and Difference. *Clingendael Institute*, Research report, s. 1–42.

Tomalová, Eliška (2008). *Kulturní diplomacie: Francouzská zkušenost* (Praha: Ústav mezinárodních vztahů).

Tourism Australia (nedatováno). *Our organisation* (<https://www.tourism.australia.com/en/about/our-organisation.html>, 9. 2. 2024).

Tran, Ly Thi a kol. (2021). 'There's a much bigger world of science than just Australia': Australian students' development of disciplinary knowledge, transferable skills and attributes through a New Colombo Plan short-term mobility program to Japan. *International Journal of Science Education* 43 (6), s. 888–905.

Transparency Portal (nedatováno). *ABC International – Australia calling* (<https://www.transparency.gov.au/publications/communications-and-the-arts/australian-broadcasting-corporation/australian-broadcasting-corporation-annual-report-2021-22/this-is-the-abc/abc-international-%E2%80%93-australia-calling>, 2. 3. 2024).

Western Sydney University (nedatováno). *Endeavour Leadership Program* (https://www.westernsydney.edu.au/globalmobility/goglobal/home/staff/new_colombo_mobility_program/endeavour_leadership_program, 20. 2. 2024).

Williams, Barbara – Hennessy, Michael (2013). Working Group on promoting the success of Canadian film, television and digital media. *Telefilm Canada*. 9. 1. 2013 (<https://telefilm.ca/en/working-group-on-promoting-the-success-of-canadian-film-television-and-digital-media>, 6. 2. 2024).

Winkler, Katrin (2021). Canada. Country Report. In: Helmut K., Anheier ed., *The External Cultural Policy Monitor* (Stuttgart: Institut für Auslandsbeziehungen), s. 2–12.

Zha, Qiang (2011). Canadian and Chinese Collaboration on Education: From Unilateral to Bilateral Exchanges. In: Cao, Huhua – Poy Vivienne, *The China Challenge: Sino-Canadian Relations in the 21st Century* (Ottawa: University of Ottawa Press), s. 100–119.

Resumé

Cultural diplomacy as one of the areas of public diplomacy is an important part of foreign policy. Through the tools of cultural diplomacy, states build a positive image with the foreign public. At the same time, cultural diplomacy is part of the concept of soft power, which includes, in particular, establishing cooperation with other states in the international system. The next part of the thesis deals with the most important historical events that have contributed to the formation of the current institutions and the tools used by them. For both Canada and Australia, government institutions, particularly government departments and their derivative agencies, are particularly important in the pursuit of cultural diplomatic objectives. Among the tools used, we could then list, for example, student or artist exchanges, foreign exhibitions or foreign broadcasts. The main objective of this paper is to map Canadian and Australian cultural diplomacy. Following the aim of the thesis, I answered two research questions, the first of which focuses on the main differences between the institutions and instruments of Canada and Australia. The main difference can be seen in the existence of a Canadian cultural centre. This body is absent in the structure of Australian institutions. The second research question was to determine the regional focus of each country. For Australia, we can see a relatively large cooperation with Asian countries, whereas Canada has its interests distributed in almost all parts of the world.

Seznam použitých příloh

Příloha č. 1: Tabulka orgánů, institucí a agentur kanadské kulturní diplomacie a jejich využívaných nástrojů

Kanada - instituce kulturní diplomacie	Kanada - nástroje kulturní diplomacie
Global Affairs Canada + odvozené fondy => např. Mission Cultural Fund, Trade Program Fund, Library and Archives Canada	Výměny umělců, zahraniční umělecké výstavy, překlady literárních děl => zejména program Arts Abroad
Canadian Heritage + odvozené agentury => např. Telefilm Canada, Canada Media Fund	Studentské a akademické výměny => program SEED, program Canada-China Scholars Exchange Program, programy v rámci OAS a EU
National Film Board of Canada	Zahraníční televizní a rádiové vysílání => Canadian Broadcasting Corporation - TV5 MONDE + Radio Canada International
Canada Council for the Arts + jeho programy => např. Arts Abroad	kulturní centra => Kanadské kulturní centrum v Paříži, Canada House v Londýně

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě dat prezentovaných v práci.

Příloha č. 2: Tabulka orgánů, institucí a agentur australské kulturní diplomacie a jejich využívaných nástrojů

Austrálie - instituce kulturní diplomacie	Austrálie - nástroje kulturní diplomacie
DFAT + odvozené orgány => např. Australia-Indonesia Institute	Výměny umělců, zahraniční umělecké výstavy, překlady literárních děl => např. výstava National Indigenous Art Triennial, Kyoto Art Centre Residency Exchange
Creative Australia	Studentské a akademické výměny => New Colombo Plan, BRIDGE School Partnership Program, National Competitive Grants Program, IRGP, Erasmus+
Tourism Australia	Zahraníční televizní a rádiové vysílání => Radio Australia + ABC Australia
Austrade	

Zdroj: Sestaveno autorkou na základě dat prezentovaných v práci.